

Quatre Camins, una "gàbia d'or"; Personatges, racons i vida a Quatre Camins

A través dels mitjans de comunicació, s'ha forjat una visió molt concreta del món penitenciari: Dista de la realitat? És equànime, justa, imparcial, esbiaixada? Aquest reportatge, en una metàfora pròpia del llenguatge carcel·lari, suposa un "vis a vis" amb els que alguns han titllat de "la cara oculta de la nostra societat". Quatre Camins n'és seu i presència. Apropar-s'hi i conèixer a fons la seva realitat, la realitat humana, fora de la burocràcia, potser viatjar en un dia, encara que sigui en ment, a les seves instal·lacions, podria ajudar a construir una sentència justa

Al matí, després del recompte, dos-cents dels presos de Quatre Camins es dirigeixen als tallers productius. Tot i que les instal·lacions del centre són de les millors que hi ha a l'Estat, Mossèn Andreu Oliveras les considera infravalorades. En aquests tallers els interns es dediquen a la fabricació de carpetes i d'altres objectes. La feina arriba a través del C.I.R.E., organisme encarregat de contactar amb empreses i donar després feina a les presons. El fet que la feina feta aquí es pagui obliga a dur a terme un estricte criteri de selecció, tot i que en algunes ocasions es faci la vista grossa. Per tal d'aconseguir un lloc als tallers cal procedir d'una família necessitada o bé tenir habilitat per la feina manual. Tot i això des del punt de vista del Mossèn, ser amic dels funcionaris també pot ajudar a l'hora d'aconseguir un lloc de treball a la presó. Els interns cobren segons la feina feta, a preu fet.

Aquí es quan apareix la pregunta a la ment de molta gent: Què fan al matí els mil cent presos restants? Mossèn Oliveras explica que gran part d'ells prenen part en activitats d'estudi, ja sigui per aprendre a llegir o per cursar una carrera. Com en la societat, dins de la presó existeixen diferents graus d'escolarització: Neo-lectors;

alfabetització; E.G.B.; Graduat Escolar; classes de català; classes d'anglès; Batxillerat i Universitat. Aquests últims estudien a través de la Universitat a distància i només poden cursar una sèrie de carreres concretes, com Psicologia, Dret, Pedagogia o Ciències

Econòmiques.

Altres activitats que poden realitzar els interns, ens diu Mossèn Oliveras, són els tallers artístics i la pràctica d'algun esport. Els tallers artístics són impartits per professors de plàstica, pintura, ceràmica... i tenen lloc principalment al matí. El centre s'està plantejant la possibilitat de poder vendre alguna de les obres realitzades en aquests tallers. El poliesportiu és la principal zona de lleure de la que disposen els presos. Aquí poden descarregar gran part de la tensió que produeix un tipus de vida tancat i rutinari com és el d'una presó.

A les quatre de la tarda, Mossèn Andreu Oliveras entra a la presó de Quatre Camins per tal de dur a terme la seva tasca com a voluntari. Durant quatre dies a la setmana dedica les tardes a visitar els presos, a més d'anar-hi els diumenges al matí per tal d'oficiar una missa a la que acudeixen un centenar d'interns. A part d'això és el nou director del Secretariat Diocesà de Pastoral Penitenciària, una coordinadora de persones, institucions i voluntaris que treballen en el món penitenciari. Quan arriba a la presó, Mossèn Oliveras es dedica a rebre els presos en un dels despatxos que hi ha als diferents mòduls. El fet que porti ja

sis anys realitzant aquesta tasca li ha permès arribar a establir relacions profundes amb alguns dels presos. La coneixença arriba d'una forma molt lenta i, segons explica, va passar moltes hores al pati abans no va començar a relacionar-se amb els interns.

El senyor Oliveras destaca la cruesa que suposa haver de passar les festes de Nadal tancat en un centre penitenciari. És en aquestes dates quan la solitud es fa més latent i tota la tristesa que hi ha tancada entre les parets i els barrots guanya força. Fins i tot aquells presos que no tenen família se senten abatuts i sense esma. Aquests dies l'ajuda que poden aportar els funcionaris és fonamental, ja que la rutina de cada dia no varia en cap moment. Només hi ha alguna variació en el menjar, però és pràcticament inapreciable pels presos.

A la pregunta de si la droga entra a la presó, respon de manera taxativa que sí, sobretot quan els presos tornen dels permisos. La droga ha transformat la relació existent entre els presos. Si abans les jerarquies es donaven segons els diferents delictes que havien comès, ara són els venedors de droga els que tenen més poder. Diu que la droga és més cara a dins de la presó que a fora, però tot i això entre un seixanta i un setanta per cent dels interns en consumeix.

Està prohibit que els presos tinguin diners en metàl·lic dins del recinte penitenciari. Per tal de poder satisfer les seves necessitats econòmiques disposen d'una targeta moneder de la que poden gastar vuit mil pessetes setmanals. Això ens porta a preguntar-nos d'on treuen els diners els presos per tal de pagar-se la droga i no poden disposar-ne en metàl·lic. Segons Mossèn Oliveras, en moltes ocasions es recorre als intercanvis, que poden arribar a tenir lloc fora de la presó.